

bratimstvo tako sveta reč, da so pripravljene, ako je potreba, eden za drugiga vse storiti in še celò kri preliti.

„Pri glavi mojega pobratima“ ali „moje posestrine“ je važniši prisega, kakor „pri glavi mojega otca ali moje majke.“ Razžaljenje posestrine mora pobratim maševati ako je treba tudi s kervjo razžaljivca. Tako nježna in čista je ta zaveza, da po poljubu, s katerim sta pobratim in posestrina v pobratimstvo stopila, se nikdar več ne smeta poljubiti (kušniti) ali scer v kakošno ožji zavezo stopiti. Nar manjši prestop o tem veljá za smertni greh, in se hujši kaznuje, kakor kervosramnost. Serbska národná pesem pripoveduje, da je v nekiga Bulgara, ki je svojo posestrino na Kalimejdanu v Belogradu na lice poljubil, iz jasniga trešlo.

Bosnijaški Turki čislajo pobratimstvo ravno tako kakor njih kristjanski rojaki. Čeravno Muhamedani vsačiga kristjana scer zlo sovražijo, se vunder ne branijo, ž njim v pobratimstvo stopiti. Pri tem pobratimstvu so pa njih šege in pobratimska obljuba nekoliko drugačne, kakor pri kristjanih. Hlebček kruha namreč se v dva kosa razlomi, kristjan dobí eniga, Turk pa drugiga, potem se s handčaram (majhnim turškim nožem, ki se lahko pod sukno skrrije) v desnico do kervi vprašneta, v jameta kaplje kervi vsak na svoj koščik kruha, ju premenjata in pojesta rekoča: „Da si mi po Bogu brat na obadva sveta.“

Če je kdo v sili in nevarnosti, in če srečaje še takó neznaniga človeka svojiga pobratima v Bogu in svetim Jovanu imenuje, ga ta gotovo sile in nevarnosti reši; zakaj dolžnost mu je v enacih okolišinah v pobratimstvo stopiti. Dostokrat sta se že naj hujši sovražnika v naj hujim dvoboju s pobratimstvom sprijaznila. V tacih prilikah veljá brez vsih družih obredov in brez posebne prisega in obljube gola beseda: „pobratim“ — in pobratimstvo je sklenjeno.

Novičar iz slovenskih krajev.

Iz Celja. Nesreča, ktera mesto Celje in njegovo okolico skoraj vsako leto enkrat ali celò dvakrat zadene, je povodinj. Ako le dan in noč dežuje, sicer majhina in pohlevna, Savina silno narase, svoje bregove prestopi, ter se na daleko in široko po celi dolini razlije. Tako se je tudi 5. dan t. m. zgodilo. Celo noč in sledeči dopoldan je dež lil; popoldne je stalo mesto u velikim jezeru! Kakor dalječ je okó seglo, vse je bilo pod vodó; le malo pohištev, drevés, cerkev in višín je vùn molelo, kot otoki iz divjiga valovja. Pa dež še ni nehal; do polnoči je še lilo izpod neba. Drugo jutro je bil teržni dan; pa nobenih prodajavcev ni u mesto prišlo, ker čez vse ceste je voda tekla, ter dovod zavérala. Strašno velika škoda, ktero je ta povodinj naredila, se bo dala še le pozneje na tanjko pregledati in ceniti. Kaj nek je uzrok take ne navadne nesreče? Po mojih mislih: posekanje gojzdov. Gore okoli so skorej že vse gole; nobeni gojzde deževnih oblakov na-se ne vlečejo, ne na vdol de-rečih vodá ne zadržujejo; struga (vodotéčina) Savine in drugih potokov nahaja od leta do leta od z golih višín nanešeniga peska in kamenja plitveji, torej že majhna deževnica jo kmalo napolni, ter čez bregove posili. To je velika nadloga za lepo Savinsko dolino.

Hudodelnik J. Slugič, po domače Sluga imenovan, ki je mesca maja 1850 Kočevskega kramarja v-moril, in je zavoljo tega pri zadnji porotni sodnii u Celju k smerti obsojen bil, je tukaj na legarju umerl. J. Š.

Iz Gorice. *) (L...) Ne le razglasiti, da po prizadevanju našiga milostljiviga nadškofa gospoda

*) Častiti g. dopisnik nam ne bo za zlo vzelo, da smo zavolj pomanjkanja prostora mogli okrajšati pričujoči dopis.

Fr. Lušina imamo v Gorici od leta 1847 postrežbi ubozih bolnikov namenjene nune, katerim se sestre miloserčnosti pravi, temuč ubogim bolnicam po kmetih, ki sosebno o dolgočasnih boleznih nimajo domá ne zdravnikove pomoči ne potrebne postrežbe, to milodarno napravo naznaniti in jih povabiti, da naj se o sili poslužijo te pomoči, je namen tega spisa v naših mnogo branih Novicah. Tukaj boste najdle, uboge bolne kmetice! brez vsiga plačila ljubeznjiv sprejem, snažno posteljo, zdravo jed, skerbno postrežbo, pomoč modriga in pridniga zdravnika, ki vas bo obiskaval vsaki dan, in ravno tako lepo je poskerbljeno vse za dušno tolažbo in duhovno pomoč. Krasno pohišje te milodarne naprave obseže ubožnico in bolnišnico, in se znajde blizo mesta proti jutru na Dunajski cesti pod številko 16. Obojno sobivališe je nunam miloserčnosti izročeno, tode v ubožnico se jemljejo le Goričani, v bolnišnico pa bolne iz celiga Goriškiga okrožja, ako je le prostara dovolj in da imajo od svojiga županijskiga predstojništva spričo ubožnosti in lepiga zadržanja. Postelj za bolne ima bolnišnica dosihmal le 24, — ali nadjati se je, da bo ta miloserčna naprava kakiga blagovitiga domorodca ganila, da bo za njeno razširjenje po mili oporoki ji še bolj na noge pomagal. Bog daj! Za Slovenke so posebno ročne nune izbrane, ki slovenski jezik dobro umejo; dve ste med njimi iz okroga Ljubljanskiga domá. — Radovednim poleg tega še povém, da prvo začetje teh nun, katerih namen je postrežba bolnikov, je od sv. Vincenca Pavljana na Francoskim, ktero je zavolj koristniga početja papež Klemens IX. v letu 1668 poterdil. Po tem so se po vsim svetu zbori miloserčnih sester vstanovljati začeli. Te nune niso v samostanih zaperte — njih samostan je bolnišnica, njih izba najeta stanica, njih molivnica farna cerkev, ulice mesta njih zapera, leporavnost in krotkost njih pregača. Njih noša je enojna, barye černe ali tudi sive; močno je kmečki podobna; njih zavratnica je bela, njih jopič, predpért in obuvalo černo, njih peča je bela, osobito perpeta, skoraj čepovato. One niso na samostansko živobitje, kakor druge nune, za vse žive dni zavezane; zavežejo se le pred škofam ali njegovim namestnikam začasno k pokornosti, čistosti, ubožtvu, in strežbi bolnikom; škof jim podelí takrat kronico s križem; v znamenje bogoljubnosti in poterpežljivosti v mnogih težavah. Svojo obljubo ponavljajo te nune vsako leto na praznik Marie oznanovanja.

Iz Celjovca piše ondašnji časopis, da so v cestnih zadevah sedaj na Koroškim čveteré misli; eni hočejo občno popravo vsih cest, drugi da naj se Ljubelj preverta, tretji želijo brodarstva po Dravi, četerti železnico. Le sama poprava starih cest je vse premalo za sedanji čas; — prevertanje Ljubelja — že stara misel, ktere stroški so na 7 milionov prevdarjeni — bi tudi ne pomagalo veliko; — tedaj bi le brodnarstvo po Dravi (stroški so na 20 milionov gold. prerajtani) — nar bolj pa železnica pomagala ali iz Bruka ali pa iz Marburga v Celjovec, ktera bi na pol manj stroškov prizadjala, kakor brodnarstvo po Dravi, — tedaj kliče večina: železnico, železnico nam napravite, scer zaostanemo v vsim!

Novičar iz Krajskiga.

Iz Ljubljane. Od mnogih strani slišimo, koliko škode so sém ter tje povodnji pretekliga tedna napravile. Ljubljansko močirje je bilo čez in čez jezeru enako; blizo do botaniškiga verta je voda segla. Kjer povodinj ni škodovala, vunder tudi silni dež clò brez škode ni bil, ker je zemljo po njivah preveč zatepel. — Unidan naznanjena osnova nove postave za varstvo poljskih sadežev, ki jo je ministerstvo kmetijskí

družbi v prevdank poslalo, je na vse strani tako dobro izdelana, da jo bojo, kadar v djanje stopi, gotovo vsi posestniki kakiga zemljiša veseli. — C. k. poštno vodstvo je naznanilo, da navadni vsakdanji poštni vozovi iz Ljubljane v Zagreb in Sisko zavolj poškodovanih cest ne bojo čez Zidan most šli, dokler se cesta od Zidaniga mosta naprej ne popravi; namesto njih bo šel iz Ljubljane čez Novomesto poštni voz v saboto in torek zvečer ob 8. v Zagreb — iz Zagreba pa v Sisko v nedeljo in sredo o polnoči.

Iz spodnjiga Dolenskiga 9. t. m. Tudi pri nas so nalivi dežja in silne povodnji pretečeni teden grozno veliko škodo učinile. Dereča Sava je marsikteriga strašno poškodovala, sosebne nekatere brodnike in plavičarje (flosarje), ker jih je ravno tisti čas (zavolj florjanoviga Kerškiga somnja) nar več z lesam na vodi bilo. En sam plavičar mi je jokaje potožil, da mu je voda čez 2000 goldinarjev vrednosti, lesa vzela; koliko pa še le drugim! Pri zidanem mostu so se pri treh ladjah konopci (vervi) potergali, dve ste bile s hrastovim lesam za Terst napolnjene, ena pa s pšenico; vse tri so se z 4 brodnarskimi hlapci vred v Savi razbile in potopile. Na Radini pri Boštanju je voda most vzela. Zagrebški most, pravijo, da se je tudi prot Belim gradu odpeljal. V Kerškem mestu je po kletih in po nižjih hišah vse plavalo; v neki hiši poleg Cotarja bi bilo več osób utonilo, ako bi se jim ne bilo še ob pravim času s čolnam na pomoč prišlo; malo je manjkalo, da 7. dan t. m. že pri oknjih voda v hiše ni tékla; le 16 palcov je bila nižji od leta 1824. — Koliko škode je pa ubogim kmetovavcam po senožetih in njivah, po katerih je derla, in jim s sadež krompirja in drugih reči pokončala, ni izreči, ampak le zjokati se je. Tudi po vinogradih je velika škoda, ker grozdiče, ko se je bilo iz mladik lepo prikazalo, je od predolziga dežovanja rudečkasto postalo, zato pravijo, da bo malo izdalo. Revni, ki že zdaj dosti glada vživajo, zdihujejo in pravijo: Gospodova roka nas tepe — kaj bomo počeli, če bomo še letas tako slabo letino, kot lani, dočakali? — J. O. Lepstunski.

Iz Notrajniga 9. t. m. Z velikim veseljem bremo v Novicah prizadevanje nekoliko Knaffelnovih štipendij tudi na drugih vseučeliših bivajočim Krajnecam nakloniti. Ker pa sim tudi jez nekadaj eniga teh milodarov skozi 5 let vžival, Vam zamorem iz dotičniga dekreta, kteriga še v rokah imam, oznaniti, da vstanovivno pismo ni od 18. julija 1755 *), ampak od 6. listopada 1676. Ker mislim, da Vam bo prav to zvediti, Vam dam na znanje, in poleg tudi prosim, da naj Novice in tisti domorodci, ki so to pravično reč sprožili, nikar ne opusté, se za dosego doželjeniga konca krepko potegovati.

Novičar iz mnogih krajev.

Zopet se je jelo govoriti, de se bojo dali cesar zadnji čas konec prihodnjiga mesca kronati, in da bo takrat obseda, zlasti na Dunaju, vzdignjena. Sliši se tudi, da se bo kmalo obširno milostno odpušenje mnogo deležnikom ogerske in laške revolucije razglasilo. — Posvetovanje zastran poprav in poboljšanja našiga denarniga stanú se je v deržavnim svetovavstvu 8. dan t. m. začelo. — Kmaló se bo deržavni denar v po-

*) Ker nam je bilo to léto od verjetne strani kot vstanovinvo leto naznanjeno, nismo nikakor dvomili nad resnico tega naznanila. Ker pa tudi Vaše naznanilo za gotovo imamo, smo radovedni: v čem obstoji vzrok te različnosti? Vred.

pirju po 1 in 2 gold. izdal, tako lično izdelan, kakor je ta po 5 in 10 gold. — Dunajska banka je naukazala vsim banknim kasam stare bankovce po 1 in 2 gold. in pa flike po 15 krajc. še tako dolgo jemati, dokler se to jemanje ne bo preklicalo. — Cesar so 7. dan t. m. gosp. dr. Mariana Kollerja, bivšiga c. k. oddelkiniga svetovavca, za c. k. ministerskiga svetovavca, — g. dr. Jovana Kleemana, bivšiga nadzornika Štajarskih, Krajskih in Koroških gimnazij pa za oddelkiniga svetovavca pri ministerstvu uka in bogočastva izvolili. — Pravijo, da si misli maršal Radecki Gorico za stanovitno prebivališče izvoliti. — Ministerstvo uka je ukazalo, da naj se na slovaških učiliših edini pismeni jezik rabi, in scer tisti, ki je v starim slovstvu in deržavnim zakoniku. — Vodstvo društva za jugoslavensko povestnico v Zagrebu je na 1. junija občni zbor napovedalo. — Slovstvinimu oddelku matice Zagrebške je 7. t. m. namestnika-predsednik g. Jvan Kukuljevič predložil važno mnenje ediniga občniga pismeniga jezika vsih Slovanov. — 12. t. m. se začno volitve mestne županije v Zagrebu; ban je v posebnim razglasu priporočil volivcam resin prevdank o teh imenitnih volitvah. — Goveja kuga je potihnila v Moldavi. — Naše cesarstvo ima po nar novejšim prerajtu 12.158 štirjaških milj in 37 milionov in pol prebivavcov. Telegraf gré že čez 500 milj delječ. — V letu 1849 je bilo v naše cesarstvo žita in družih poljskih pridelkov za 4 milione in 501.428 gold. — klavne živine za 533.175 gold. — sirovi-ga blaga pa za 12 milionov in 818.179 gold. več vpeljaniga, kakor izpeljaniga.

Lep marmor za cerkev naprodaj.

Iz stare Smeledniške cerkve je od velkiga oltarja ostala cela menza in stopnice iz čiso ličniga marmorja belo rudečkastiga; ravno iz taciga marmorja je tudi verija (bangarji) kerstijnih vrat. Ker bi utegnila za oltar kakošne manjši cerkve, kakor je sedanja nova Smeledniška, ta lična marmorna menza s stopnicami vred, kakor tudi bangarji za kerstijne vrata, vse kakor je in stoji brez popravljanja, prav dobro služiti, se da to na znanje s tem pristavkam, da, kdor bi to cerkveno pripravo kupiti hotel, naj se oglasi v Smeledniškem farovžu na Gorenskim (Flödnig in Oberkrain).

Slovenske besede

v Liburnii (Istrii) nabrane *).

Preumeti übertreffen im Wissen, — spostati die Hände an eine Arbeit angewöhnen, — vodilica Wassereimer, — sutal, sutla Firmungspathen, — krik Hebemaschine, — plaka Fleck, — muljak unausebrütetes Ei, — četar Vorsteher einer kleinen Gemeinde, — tepuš Verläumder, — dro in continuo, — kerstitka Taufschmaus, — poglodke Octave der Hochzeit, — takajca (bolezin) ansteckende Krankheit, — razplahutati zerzausen, — skroknuti bei einem Unternehmen durchfallen, — obša, Aufschlag bei Uniformen, — verč eine Mass, — merica Seitel, Massel, — gneča Gedränge, — pačuh Fuscher.

*) Ako nisim morebiti kakšne besede prav slišal, razumel ali zapisal, prosim rodoljube v teh krajih, da mi oznanijo, in da tudi oni kaj boljših naberejo, ker se jih gotovo sem ter tje najde. Beseda »bluta« pomeni, kar sim po mnozih poprašanju za gotovo zvedil, rano, kadar sedlo ali druga stvar konja nažuli, da se stori rana, ki gnije naprej; kadar počne kost gnjiti, takrat dobí ime bluta, blutina, — poprej ni bluta. (Za naznanilo te besede smo Vam mi posebno hvaležni, zato ker za »Satteldruck« že dolgo slavenske besede išejo. Vred.) Jakob Volčič.